

ਸ਼ੇਖ ਫ਼ਰੀਦ - ਸਬਦ ੯੫

ਕਾਗਾ ਚੁੰਡਿ ਨ ਪਿੰਜਰਾ ਬਸੈ ਤ ਉਡਰਿ ਜਾਹਿ ॥

ਸਲੋਕ, ਸ਼ੇਖ ਫ਼ਰੀਦ, ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ੧੩੮੨

ਕਾਗਾ ਚੁੰਡਿ ਨ ਪਿੰਜਰਾ ਬਸੈ ਤ ਉਡਰਿ ਜਾਹਿ ॥

ਜਿਤੁ ਪਿੰਜਰੈ ਮੇਰਾ ਸਹੁ ਵਸੈ ਮਾਸੁ ਨ ਤਿਦੂ ਖਾਹਿ ॥੯੨॥

ਸਾਰ: ਭੌਤਿਕ ਸੰਸਾਰ ਸਾਡੇ ਮਨ ਨੂੰ ਬੇਅੰਤ ਮੰਗਾਂ ਅਤੇ ਭਟਕਣਾਵਾਂ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਨਿਰੰਤਰ ਬਾਹਰ ਵੱਲ ਖਿੱਚਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਾਡਾ ਅੰਤਰਿਕਰਣ ਅਤੇ ਅੰਤਰੀਵੀ ਸਪਸ਼ਟਤਾ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਬਾਹਰੋਂ ਜੀਉਂਦੇ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਵੀ, ਅੰਦਰੋਂ ਖਾਲੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸੀਂ ਸਿਰਫ਼ ਆਪਣੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨਾਲੋਂ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਆਪਣੇ ਅਸਲ ਸਰੂਪ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਟੁੱਟ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ। ਅਸਲ ਚੁਣੌਤੀ ਆਪਣੀ ਅੰਤਰੀਵੀ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਉਪਰ ਪਹਿਰਾ ਦੇਣ ਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਸਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਖਚਿਤ ਨਾ ਹੋਵੇ ਜੋ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਜਾਪਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਅੰਦਰੋਂ ਖਾਲੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਸਲ ਪੂਰਨਤਾ ਲਈ ਆਪਣੇ ਅੰਤਰੀਵੀ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਥਾਮਿਕਤਾ ਦੇਣੀ ਅਤੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਕਾਗਾ ਚੁੰਡਿ ਨ ਪਿੰਜਰਾ ਬਸੈ ਤ ਉਡਰਿ ਜਾਹਿ ॥

ਹੇ ਕਾਂ, ਇਸ ਪਿੰਜਰ ਬਣੇ ਸਰੀਰੀ 'ਚ ਠੁੰਗੇ ਨਾ ਮਾਰ; ਜੇ ਤੂੰ ਇਥੇ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਉੱਡ ਜਾ। ਇਹ ਪਿੰਜਰ ਹਉਮੈ ਅਤੇ ਪਛਾਣ ਦੇ ਖਾਤਮੇ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਕਾਂ ਸਾਡੀ ਰੂਹਾਨੀ ਊਰਜਾ ਦਾ ਨਿਘਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਪਦਾਰਥਿਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ।

ਜਿਤੁ ਪਿੰਜਰੈ ਮੇਰਾ ਸਹੁ ਵਸੈ ਮਾਸੁ ਨ ਤਿਦੂ ਖਾਹਿ ॥੯੨॥

ਉਹ ਪਿੰਜਰਾ ਜਿਸ ਵਿਚ ਮੇਰੀ ਪਿਆਰੀ ਸਰਵਵਿਆਪੀ ਸਤਾ ਨਿਵਾਸ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ ਮਾਸ ਨਾ ਖਾ। ਇਹ ਭਾਵ ਉਸ ਅੰਤਰ-ਆਤਮਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸੱਚ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੀ ਹੋਈ, ਅਗਿਆਨਤਾ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦੀ ਹੈ। (੯੨)

ਤੱਤ: ਸ਼ੇਖ ਫ਼ਰੀਦ ਇਕ ਗੂੜ੍ਹ ਸੱਚਾਈ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜੀਵਨ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਅੰਤਿਮ ਪੜਾਅ ਵਿਚ ਵੀ, ਅੰਤਰੀਵੀ ਜਾਗਰਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਕਾਇਮ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਦੁਨਿਆਵੀ ਜਗਤ ਦੀਆਂ

ਅਡੋਲ ਮੰਗਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਹੀ ਸੱਚੇ ਗਿਆਨ ਦੀ ਕੁੰਜੀ ਹੈ।

ਸਬਦ ਵਿਆਖਿਆ ਵਿਨਇੰਦਰ ਕੌਰ ਅਤੇ ਅਮਰਦੀਪ ਸਿੰਘ

Oneness In Diversity Research Foundation

ਵੈੱਬਸਾਈਟ: OnenessInDiversity.com

ਈਮੇਲ: onenessindiversityfoundation@gmail.com